

**TOESPRAAK DRS. TJEERD TALSMA, GEDEPUTEERDE MILIEU VAN DE
PROVINCIE NOORD-HOLLAND, T.G.V. DE START VAN DE UITVOERING
GRONDWATERBEHEER HET GOOI, OP 17 MAART 2015, TE LAREN**

Vandaag is een heuglijke dag, dames en heren.

Want vandaag beleven we hier bij de drinkwaterwinning van Vitens de symbolische start van het plaatsen van het monitoringsysteem.

De start van het grondwaterbeheer Het Gooi.

Ik ben blij dat u er bent en dat ik u hier kan toespreken, mede namens de samenwerkende overheden en drinkwatermaatschappijen.

Zandbodem

We zijn hier in een van de mooiste gebieden van Noord-Holland. Met prachtige natuur, zoals het Naardermeer, het Gooimeer, en het Goois Natuur Reservaat, waaruit ook grondwater wordt gewonnen.

Het grondwater hier in het Gooi is van zeer goede kwaliteit, maar er wordt in dit gebied natuurlijk ook geleefd en gewerkt. En dat leidt tot belasting van de bodem en van het grondwater.

Hoe ziet die bodem eruit?

De bodem in dit gebied bestaat voornamelijk uit zand, zonder afsluitende lagen (klei of leem). Door de hoge ligging, is het niveau van het grondwater vrij diep. Zeker in relatie tot elders in Noord-Holland.

Die bodemopbouw heeft een keerzijde. Als er sprake is van bodemverontreiniging, kan deze diep doordringen in de

bodem. Soms wel tot een diepte van 200 meter beneden het maaiveld. Helaas is dit in het verleden op vele plaatsen gebeurd. In het stedelijk gebied zijn zowel de grond als het grondwater verontreinigd geraakt bij voormalige wasserijen, gasfabrieken, stortterreinen en door afvalwater.

U weet: Men ging in het verleden anders om met de bodem dan nu.

Rol van de provincie

Als provincie hebben wij de taak om erop toe te zien dat de bodem niet ernstiger vervuild raakt.

En daar waar de bodem al vervuild is, de verantwoordelijken aan te spreken om de bodem zo te saneren dat er geen risico's meer zijn voor mens en milieu.

Dit is vastgelegd in de Wet bodembescherming.

Maar het aanwijzen van veroorzakers is zeker in dit gebied zeer moeilijk. Door de genoemde opbouw van de ondergrond zijn de verontreinigen in het grondwater vermengd geraakt. Technisch en juridisch gezien is het dus lastiger te bepalen wie verantwoordelijk is voor welk aandeel van de verontreiniging.

Daar komt bij dat bedrijven en particulieren bij historische gevallen van voor 1975 niet zo maar aan te spreken zijn op vervuiling. En dus ook niet op het saneren van die vervuiling. Veel van deze gevallen zijn of worden door de provincie of gemeenten aangepakt en gesaneerd. Saneren betekent overigens niet dat alle vervuiling is weggenomen, maar wel dat de risico's voor het huidige gebruik zijn weggenomen. Dat zijn wat we noemen: Beheersmaatregelen. En die nemen we om

kwetsbare gebieden te beschermen (met name drinkwaterwingebieden) en risico's voor de mens weg te nemen.

Masterplan grondwatersanering Gooi

Al in het begin van de jaren 2000 is onderkend dat een lokale aanpak (per geval) van het diepe grondwater niet meer haalbaar is. Dat besef leidde in 2005 tot het convenant Masterplan Grondwatersanering het Gooi.

Dat Masterplan voorziet in samenwerking tussen gemeenten, drinkwaterbedrijven, waterschap en de provincie, om samen gevallen van bodemverontreiniging met diep grondwater aan te pakken.

We kunnen met recht zeggen dat dit in Nederland de eerste aanzet was om diepe grondwaterverontreinigingen gebiedsgericht aan te pakken.

Convenant Gebiedsgericht grondwaterbeheer

Een serieus vervolg kostte tijd, maar in 2011 pakten de betrokken partijen door en werd de samenwerking hechter. Met als doel: beheersing van het vervuilde grondwater, en bescherming van de kwetsbare objecten en gebieden. Denk daarbij bijvoorbeeld aan drinkwaterwingebieden (zoals deze winning), en natuurgebieden (Natura 2000), zoals het Naardermeer.

Die beheersing en bescherming zijn vastgelegd in het convenant Gebiedsgericht grondwaterbeheer het Gooi. Dat convenant loopt tien jaar en is in 2014 geactualiseerd en

toegesneden op de aangepaste Wet bodembescherming van 2012, die de gebiedsgerichte aanpak van verontreinigd grondwater mogelijk maakte.

Opmerkelijk hierbij was dat het de ervaringen hier in het Gooi waren die deze wetgeving mede mogelijk maakten.

Het convenant en het gebiedsbeheerplan het Gooi bieden de mogelijkheid om grondwaterpluimen af te kopen met een publiekrechtelijke vrijwaring. Om dat te kunnen doen, moeten verantwoordelijken wel eerst de bovengrond aanpakken, en wel zo, dat er geen nalevering meer plaatsvindt naar het grondwater.

De aldus verkregen middelen worden toegevoegd aan het budget van gebiedsgericht grondwaterbeheer.

Als provincie financieren we de risicobeheersing van de bodemverontreiniging mede met deze afkoopsommen.

Deze gezamenlijke aanpak is een goede en mooie basis voor de langere termijn. Het daadwerkelijk saneren en verwijderen van *alle* verontreinigingen in het diepe grondwater is onmogelijk, ook financieel gezien. Maar deze gebiedsgerichte aanpak is een goed alternatief.

Gebiedsbeheerplan

Onlangs hebben Gedeputeerde Staten het ontwerp gebiedsbeheerplan vastgesteld. Het plan is gericht op het beschermen van drinkwaterwinningen in het Gooi en op het oplossen van maatschappelijk stagnatie in het stedelijk gebied.

Het plan ligt nu ter inzage voor inspraak. De provincie zal optreden als gebiedsbeheerder namens de samenwerkende overheden.

In het gebiedsbeheerplan worden de wijze van risicobeheersing en controle aangegeven, waarvoor lokaal flinke investeringen moeten worden gedaan. Ook zal periodiek de kwaliteit van het grondwater worden gemeten. Als deze metingen bedreigingen te zien geven, zullen maatregelen worden bedacht en uitgevoerd. We hebben onszelf immers verplicht om het vervuilde diepe grondwater nauwkeurig te monitoren en om in te grijpen daar waar nodig.

Die afspraak noem ik een mooi gezamenlijk resultaat waarin alle partners hun bijdrage leveren aan een sterk gewenste maatschappelijke ontwikkeling.

Ik ben dan ook blij dat we zo meteen daadwerkelijk het plaatsen van een van de benodigde meetpunten kunnen bijwonen.

Als gezegd: Als symbool voor de daadwerkelijk start.

Tot slot, dames en heren – de start van dit grondwaterbeheer zie ik als een bewijs dat alle partners zich echt sterk maken voor deze gewenste maatschappelijke ontwikkeling.

Graag geef ik nu het woord aan de aannemer om ons te laten zien hoe een boring voor een peilbuis wordt gezet.

Dank u wel.